

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 366/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4 To 37/2021 z 29. júla 2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Tdo 4/2022 zo 16. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a z čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť obidve napadnuté rozhodnutia a prepustiť ho na slobodu, prípadne prikázať Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), aby zrušil prvé napadnuté rozhodnutie a aby sa vo veci konalo a rozhodlo.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozhodnutí a ostatných príloh vyplýva, že Okresný súd Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 1 T 20/2020 z 21. apríla 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznal sťažovateľa za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. b), c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c), i) Trestného zákona, § 127 ods. 5 a § 140 písm. c) Trestného zákona a uložil mu súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov. Skutkový základ predstavovalo navádzanie [REDAKOVANÉ] pod hrozbami bližšie opísanými v listovej komunikácii, aby ako svedok – poškodená v inej trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi ako obvinenému pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1

Trestného zákona (ktorý mal sťažovateľ úmysel zakryť) zmenila svoju výpoveď v jeho prospech. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) odvolanie sťažovateľa uznesením č. k. 4 To 37/2021 z 29. júla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) podľa § 319 Trestného poriadku zamietol. Najvyšší súd uznesením č. k. 2 Tdo 4/2022 zo 16. marca 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) dovolanie sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

3. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil na úvod všeobecne tým, že odvolanie nie je dôvodné, že v konaní bol zabezpečený dostatok dôkazov, ktorými boli objasnené základné skutočnosti potrebné pre rozhodnutie. Podľa krajského súdu okresný súd na hlavnom pojednávaní pri vykonávaní dôkazov postupoval podľa Trestného poriadku, nedopustil sa žiadnych podstatných chýb, ktoré by odôvodňovali zrušenie rozsudku. Okresný súd primerane odôvodnil svoje rozhodnutie s uvedením úvah, ktorými sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, s uvedením dokázaných skutočností a dôkazov, o ktoré sa opierali. Krajský súd sa stotožnil s úvahou okresného súdu, že z dokazovania je bez dôvodných pochybností preukázané, že sa skutku dopustil sťažovateľ konaním opísaným v skutkovej vete. Existuje príčinná súvislosť medzi konaním sťažovateľa a následkom. Krajský súd pri stotožnení sa so závermi okresného súdu týkajúcimi sa preukázania zavinenia poukázal na odôvodnenie rozsudku okresného súdu. Ten sa podľa neho zrejším spôsobom vyrovnal s obhajobou sťažovateľa, správne svoje úvahy založil na výpovedi poškodenej a na listinných dôkazoch, ktorých existenciu sťažovateľ nepoprel. Poškodená opísala podrobne obdobie doručovania listov a ich obsah, ako ich vnímala, v akom psychickom strese bola pod ich vplyvom. Z jej výpovede vyplynulo, že korešpondenciu s uvedeným obsahom jej sťažovateľ posielal bezprostredne po vzatí do väzby a žiadal ju, aby zmenila výpoveď, zrušila trestné oznámenie za týranie blízkej a zverenej osoby. Poškodená zdôraznila, že sa usiloval, aby dcéru dostal do ústavu, aby jej poškodil, aby bola pod tlakom. To vnímala ako pomstu za to, že ho dostala tam, kde bol. Obsahom listov podľa nej boli nadávky, vyhrážky, osočovanie. Korešpondencia je podľa krajského súdu dostatočne uvedená v skutkovej vete. Z jej obsahu vyplýva, že sťažovateľ sa opakovane v priebehu niekoľkých mesiacov formou rôzneho nátlaku a vyhrážania snažil, aby poškodená zmenila svoju výpoveď v procesnom postavení svedkyne v označenej veci vedenej Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Topoľčany. Je zrejmé, že hrozbou ťažkej ujmy poškodenej sa snažil dosiahnuť, aby niečo konala, aby zmenila svoju svedeckú výpoveď. Ako príklad krajský súd uviedol tvrdenia z korešpondencie, ktoré možno považovať za takúto hrozbu. Išlo o hrozby zbavenia rodičovských práv poškodenej z dôvodu zistenia užívania omamných látok, psychiatrického vyšetrovania, straty kontaktu s maloletou dcérou a využívania kontaktov získaných vo výkone väzby na spôsobenie ujmy poškodenej. Takúto formu hrozieb sťažovateľa k poškodenej aj s poukazom na právoplatné odsúdenie sťažovateľa za násilné konanie proti poškodenej možno podľa krajského súdu s poukazom na vnímanie obsahu korešpondencie poškodenu považovať za hrozbu ťažkej ujmy. Odvolacie námietky sťažovateľa o ďalšom fungovaní poškodenej smerujúce k zmierňovaniu zavinenia sú podľa krajského súdu vyvrátené už uvedenými tvrdeniami poškodenej. Okresný súd sa vysporiadal s námietkami týkajúcimi sa psychického stavu poškodenej a s návrhom na skúmanie jej duševného stavu a s týmito úvahami sa krajský súd stotožnil, pretože okolnosti neodôvodňovali potrebu skúmania jej duševného stavu, prípadne znaleckým dokazovaním hodnotiť jej osobnosť a schopnosť vierohodne vypovedať. Podľa krajského súdu z priamych dôkazov v súhrne možno vyvodiť logický záver že sa skutok stal a zavinenie sťažovateľa je preukázané.

Okresný súd nepochybil pri právnej kvalifikácii konania sťažovateľa, pretože hrozbou ťažkej ujmy nútil iného, aby niečo konal, spáchal trestný čin na blízkej osobe, na svedkovi a z osobitného motívu.

4. Najvyšší súd zistil že nie sú naplnené dôvody dovolania. K námietke nevykonania dôkazov navrhovaných sťažovateľom a neodôvodnenia ich nevykonania citoval právne vety rozhodnutí uverejnených v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka“) pod č. 7, roč. 2011 a pod č. 116, roč. 2014. Konkrétne uviedol, že návrhu sťažovateľa na doplnenie dokazovania vyšetrením duševného stavu poškodenej okresný súd na hlavnom pojednávaní z 25. novembra 2020 nevyhovel, pretože ide o nadbytočný a nedôvodný dôkaz. Posudok nie je potrebný pre rozhodnutie vo veci a tiež je potrebné, aby sa zabránilo opakovanej viktimizácii poškodenej. Okresný súd nevyhovel ani návrhu na vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa ako nadbytočnému a neodôvodnenému dôkazu, pretože jeho stav bol vyšetrený v prípravnom konaní znalcom, ten bol vypočutý aj na hlavnom pojednávaní a o správnosti záverov jeho znaleckého posudku okresný súd nemal pochybnosti. Najvyšší súd citoval aj z odôvodnenia rozsudku okresného súdu: *„Okresný súd nezistil žiadne pochybenia znalca spôsobujúce nezákonnosť znaleckého posudku. Opätovné vyšetrenie nie je podľa okresného súdu odôvodnené ani tým, že sa sťažovateľovi nepáčia závery posudku. Rovnako to neodôvodňuje vtedy aktuálna hospitalizácia vo výkone trestu odňatia slobody, pretože do úvahy bol braný duševný stav v čase spáchania skutku. Okresný súd nemal pochybnosti o schopnosti poškodenej objektívne vypovedať a pre posúdenie skutkového stavu nie je potrebné znalecky dokazovať následky na jej psychike.“* Najvyšší súd uzavrel, že konajúce súdy sa s návrhmi na doplnenie dokazovania vysporiadali, ich odmietnutie dostatočným spôsobom odôvodnili, čím sťažovateľ dostal odpoveď. Najvyšší súd sa vyjadril aj k súvisiacej námietke porušenia zásady rovnosti strán a kontradiktórnosti konania. Skonštatoval dodržanie zásady rovnosti strán, pretože strany mali rovnakú možnosť predniesť súdu svoje návrhy na vykonanie dôkazov, čo v dovolaní sťažovateľ ani nespochybňoval. Najvyšší súd zvýraznil rámec prvého označeného dovolacieho dôvodu vo vzťahu k posudzovaniu správnosti úvah okresného súdu pri vykonávaní dokazovania a nemožnosť skúmania správnosti a úplnosti zisteného skutku v zmysle druhého označeného dovolacieho dôvodu. K námietke nemožnosti účasti obhajcu na výsluchu poškodenej v prípravnom konaní najvyšší súd poukázal na § 371 ods. 4 Trestného poriadku a citoval zo stanoviska trestnoprávneho kolégia uverejneného v zbierke pod č. 11, roč. 2016. Potom konštatoval, že ak táto okolnosť nepochybne bola sťažovateľovi známa v priebehu prvostupňového a odvolacieho konania a neuplatnil ju najneskôr pred odvolacím súdom, ale až v podanom dovolaní, tak táto okolnosť nemôže byť použitá ako podklad na splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. O tejto okolnosti sťažovateľ musel vedieť najneskôr od tohto momentu a napriek tomu to nenamietal. Nad rámec najvyšší súd doplnil, že poškodená bola vypočutá na hlavnom pojednávaní, na ktorom bola prítomná obhajkyňa sťažovateľa, ktorá mala možnosť klásť otázky, ktorú využila. Pred súdom nebola výpoveď poškodenej z prípravného konania vykonaná (prečítaná, pozn.), ale poškodená bola vypočutá kontradiktórnym spôsobom, a preto nie je najvyššiemu súdu zrejmé, v čom by malo spočívať porušenie práva na obhajobu, a uzavrel, že prvý dovolací dôvod nebol naplnený.

5. Vo vzťahu k druhému dovolaciemu dôvodu najvyšší súd odkázal na rozhodnutia uverejnené v zbierke pod č. 57, roč. 2007-II a pod č. 47, roč. 2014. K namietanému nenaplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu vydierania, resp. iného trestného činu, k založeniu rozhodnutí len

na výpovedi poškodenej bez prihliadnutia na ďalšie dôkazy a k nerešpektovaniu zásady *in dubio pro reo* uviedol, že sa vzťahujú na hodnotenie vykonaných dôkazov a posudzovanie skutkového stavu, ide o námietky k správnosti a úplnosti zisteného skutku, ktorý najvyšší súd nemôže skúmať ani meniť. Skutkové námietky v rámci dovolania podaného obvineným nepatria medzi dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ale sú vyhradené ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Citoval judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa rozsahu prieskumu dovolacieho súdu v trestnom konaní. Poukázal na rozpor tvrdení sťažovateľa v dovolaní, keď na jednej strane tvrdí, že po vykonaní všetkých navrhnutých dôkazov by sa preukázalo, že skutok nenapĺňa znaky žiadneho trestného činu, na druhej strane ani z vykonaných dôkazov podľa neho nebolo preukázané, že skutok kladený mu za vinu napĺňa znaky akéhokolvek trestného činu. K nepreukázaniu ujmy poškodenej najvyšší súd zdôraznil, že skutková podstata trestného činu vydierania nevyžaduje spôsobenie ťažkej ujmy, ale len hrozbu inou ťažkou ujmov. Nepreukázanie spôsobenia ujmy nemá potom žiaden vplyv na naplnenie znakov skutkovej podstaty tohto trestného činu. K námietke neskúmania možnosti podradiť skutok pod trestný čin nebezpečného prenasledovania najvyšší súd odkázal na dostatočné odôvodnenie rozsudku okresného súdu pri právnej kvalifikácii zločinu vydierania, ako aj na odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu. Súdov považovali právnu kvalifikáciu za správnu, plne zodpovedajúcu opísanému skutku a nemali dôvod na jej zmenu. Sťažovateľ okrem skutkových námietok v dovolaní neuviedol, v čom by ním navrhovaná kvalifikácia mala byť správnejšia, v čom spočíva nesprávnosť kvalifikácie konania ako zločinu vydierania. Najvyšší súd zdôraznil viazanosť dôvodmi dovolania ako vymedzením chýb napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania. K namietanému nesprávnemu použitiu § 127 ods. 5 Trestného poriadku najvyšší súd uviedol, že ak by aj poškodená v čase spáchania skutku nebola družkou sťažovateľa, ako to v dovolaní tvrdil, bola by jeho bývalou družkou a je matkou ich spoločného dieťaťa, teda spadala by do definície blízkej osoby podľa Trestného poriadku. Najvyšší súd poukázal aj na rozpor v tvrdeniach sťažovateľa v dovolaní, keď tvrdí, že nebola blízkou osobou, ale dával jej najavo svoje city, ktoré k nej prechovával, a mali mať podľa neho normálny vzťah, mali sa radi a nemali problémy. Podľa uvedeného najvyšší súd uzavrel, že nebol naplnený ani druhý označený dovolací dôvod.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutým rozhodnutiam sťažovateľ argumentuje:

a) Skutok kladený mu za vinu súdy posudzovali len v kontexte prokurátorom demonštratívne vytrhnutých statí z listov. Konali v priamom rozpore s voľným hodnotením dôkazov. Prakticky výlučne opreli vinu o výpovede poškodenej. Okresný súd a krajský súd nesprávne právne posúdili zistený skutok. Mali skúmať, či skutok nie je možné podriaďovať pod skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo niektorého z iných trestných činov, ako napr. nebezpečné prenasledovanie. Ani najvyšší súd neštudoval možnosť priradenia veci pod iný trestný čin, neposkytol nápravu. Najvyšší súd mal sám zmeniť kvalifikáciu alebo zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu, vrátiť ho a prikázať krajskému súdu znova rozhodnúť, prípadne vrátiť vec do prípravného konania.

b) Rozhodnutia nie sú riadne odôvodnené. Konanie súdov a orgánov činných v trestnom konaní bolo laxné, formálne, arbitrárne, nerešpektujúce procesnoprávne a hmotnoprávne predpisy. Súdny vyhodnotil tvrdenia sťažovateľa ako zľahčovanie konania bez akéhokolvek vecného odôvodnenia, nevysvetlil, prečo sa im tvrdenia poškodenej javia vierohodné a sťažovateľove tvrdenia ako účelové zľahčovanie popisu priebehu skutku. Uznanie viny bolo vykonané bez náležitého prihliadnutia na dôkaznú situáciu, s prihliadnutím najmä na sťažovateľovu minulosť, čo nie je možné akceptovať.

c) Konania okresného súdu a krajského súdu neboli spravodlivé, pretože odôvodnenia sú v rozpore s vykonaným dokazovaním a pretože súdy mu neumožnili predvolať a vypočuť svedkov, dať urobiť znalecké posudky. Psychiatricko-psychologický posudok poškodenej by sťažovateľa vyvinil, rovnako ako to bolo vo veci týrania. Krajský súd a najvyšší súd nenapravili namietané pochybenia, preto nesú zodpovednosť a porušili právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Konania súdov vykazujú znaky jednostrannosti, nerešpektovania zásady *in dubio pro reo* a svojvôle a bolo nimi zasiahnuté do práv podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru. Nevysvetliteľným odmietaním navrhovaných dôkazov sa ich konania dostali do rozporu s čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru. Najvyšší súd sa nezoberal celým znením listov, ktoré sú obsahom spisu, ale len vyčlenenými pasážami, riadne a právne správne sa nevenoval dovolaniu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Napriek absencii právneho zastúpenia sťažovateľa a prítomnosti viacerých nedostatkov niektorých zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti (prílohy, petit, právne a skutkové dôvody) ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania, vyhodnotiac ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že umožňuje realizovať ústavný prieskum.

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1, 2, 3 dohovoru) napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu, ako aj uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa. Sťažovateľom tvrdené porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd považoval len za súčasť jeho argumentácie, keďže táto sa nezhodovala s navrhovaným znením petitu (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07) a obsah tohto základného práva nie je zásadne odlišný od práva na spravodlivý proces (m. m. II. ÚS 71/97). Požiadavky čl. 6 ods. 3 dohovoru vyjadrujú zvláštne aspekty práva na spravodlivý proces, ktoré je zaručené v odseku 1. Prezumpcia nevinoty zakotvená v odseku 2 je jednou zo zložiek spravodlivého trestného procesu vyžadovaného odsekom 1. Vzhľadom na to, že námietky uplatnené podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) dohovoru sa prekrývajú, ústavný súd považuje za vhodné zaoberať sa nimi spoločne z pohľadu všetkých troch ustanovení.

III.1. K porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením krajského súdu:

9. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, ktorých porušenie namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu

subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (obdobne III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05)].

10. Z obsahu sťažnostných námietok vyplýva, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou vyčíta krajskému súdu všeobecne svojvôľu, nedodržanie predpisov, formálnosť, laxnosť, nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, nesprávne právne posúdenie skutku. Namieta nevysvetlenie hodnotenia dôkazov súdom, nezohľadnenie celkového kontextu listov, spôsob hodnotenia dôkazov, nevykonanie navrhnutých dôkazov.

11. Sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, ktoré odôvodnil nevyrovnaním sa súdov s jeho obhajobou, neodôvodnením hodnotenia dôkazov, neodôvodnením nevykonania dôkazov, porušením rovnosti strán pri dokazovaní, formálnosťou, arbitrárnosťou a nerešpektovaním predpisov, nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku, opretím rozhodnutia o vine výlučne o výpoveď poškodenej, nerešpektovaním zásady *in dubio pro reo* a nedostatočným odôvodnením.

12. Podľa zistenia ústavného súdu dovolanie obsahuje rovnaké námietky ako ústavná sťažnosť, v ktorej sťažovateľ v prevažnej miere len reprodukuje text dovolania. Sťažnostné výhrady k prípadným závažným excesom v dokazovaní či k správnosti právneho posúdenia, ku kvalite odôvodnenia a k arbitrárnosti pritom mohli byť a boli predmetom dovolacieho prieskumu. Rozhodovacia činnosť všeobecných súdov všetkých stupňov (vrátane dovolacieho) v zásade pokrýva celý rozsah základných práv spojených s trestným konaním, ktorý je relevantný pre konanie o ústavnej sťažnosti, keďže všeobecné súdy plnia úlohu nielen ochrancov zákonnosti, ale aj prvotných ochrancov ústavnosti.

13. Ústavný súd nemá na opätovné posúdenie totožných argumentov sťažovateľa právomoc, pretože už boli predmetom posúdenia v dovolacom konaní, ktoré sťažovateľ aj inicioval a ktoré najvyšší súd zavíril vydaním napadnutého uznesenia, ktoré obsahovalo aj vecné posúdenie argumentov sťažovateľa, a to napriek tomu, že v konečnom dôsledku bolo dovolanie odmietnuté. Dovolanie predstavuje účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa (m. m. napr. II. ÚS 345/2020, III. ÚS 420/2021).

14. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia s ohľadom na princíp subsidiarity odmietol ústavnú sťažnosť z uvedených dôvodov podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

III.2. K porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

15. Sťažovateľ napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu vyčíta arbitrárnosť, nesprávne právne posúdenie, neodstránenie vyčítaných nedostatkov, riadne nevenovanie sa dovolaniu.

16. Úlohou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstránenie závažných procesných a hmotnoprávných chýb v právoplatných rozhodnutiach súdov. Podmienky prípustnosti dovolania rieši zákon. Negatívne posúdenie otázky prípustnosti dovolania nemôže viesť k záveru o porušení základných práv sťažovateľa vtedy, ak zákonné pravidlá dovolania nepripúšťajú (mutatis

mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa. K takému záveru môže viesť len ústavne neutržateľný výklad zákona najvyšším súdom v otázke posúdenia prípustnosti dovolania. Stanovenie podmienok obmedzujúcich prípustnosť dovolania je pritom v komplexnom ponímaní legitímne a korešponduje s postavením a úlohami, ktoré najvyšší súd ako dovolací súd plní. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím.

17. Zásada *in dubio pro reo* je špecifickým výrazom zásady prezumpcie nevinu a vyžaduje, aby sudcovia nevychádzali z vopred zaujatého presvedčenia, že obžalovaný spáchal trestný čin, ktorý mu je kladený za vinu, aby dôkazné bremeno spočívalo na obžalobe a aby prípadné pochybnosti boli využité v prospech obžalovaného (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Melich a Beck proti Česku z 24. 7. 2008, bod 49).

18. V danej veci sťažovateľ napadol rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutie dovolacieho súdu. K uznaniu viny sťažovateľa došlo po jej dokázaní postupom upraveným príslušným zákonom na dvoch stupňoch súdnej sústavy. Po právoplatnosti uznesenia krajského súdu a v konaní na dovolacom súde sa už v zásade nemohla uplatňovať prezumpcia nevinu. Sťažovateľ ani neuvádza konkrétnu námietku v tomto smere, skôr všeobecne namieta pri vykonanom dokazovaní jednostrannosť, nerešpektovanie zásady *in dubio pro reo* a svojvôľu.

19. Ústavný súd v napadnutom uznesení najvyššieho súdu nezistil prítomnosť postupu, ktorým by odobril nedostatky zo strany krajského súdu v otázke dokazovania z pohľadu rovnosti strán, prípadne ktoré by svedčili o vopred zaujatom presvedčení o vine sťažovateľa. Je evidentné, že najvyšší súd sa nestotožnil so sťažovateľom naznačeným vnímaním povinnosti súdu vykonať dôkazy (rovnaký počet dôkazov navrhnutých obžalobou a obhajobou). Najvyšší súd dospel k záveru, že bola dodržaná možnosť predniesť návrhy na vykonanie dôkazov oboch strán konania, čo sťažovateľ nespochybňoval. Nedôvodná je podľa názoru ústavného súdu aj námietka o nevysvetliteľnom odmietaní navrhovaných dôkazov, pretože najvyšší súd zreteľne upriamil pozornosť na vysporiadanie sa súdov s týmto okruhom námietok obhajoby a pridal svoj záver o dostatočnosti ich odpovedí. V týchto okolnostiach a pri zohľadnení uvedenia konkrétnych dôvodov odmietnutia návrhov na vykonanie dôkazov všeobecnými súdmi ústavný súd nespozoroval, že by v konečnom dôsledku bolo trestné konanie vo výsledku zaťažené nedostatkami dosahujúcimi intenzitu porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 6 dohovoru.

20. Ako z už zhrnutého obsahu napadnutých rozhodnutí, ale aj z rozsudku okresného súdu vyplýva, súdy nezaložili rozhodnutie o vine sťažovateľa výlučne na výpovedi poškodenej bez ohľadu na ďalšie skutkové okolnosti veci a vykonané dokazovanie. Zjavne vychádzali z listinných dôkazov, ktoré boli priamym usvedčujúcim dôkazom. Sťažovateľova námietka o porušení princípu *in dubio pro reo* nie je v okolnostiach prípadu dôvodná a v žiadnom prípade nemá presah do ústavnej neutržateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Súdy sa totiž nenachádzali v situácii dôkaznej núdze, keď by bolo dôvodné pristupovať opatrnejšie k rozhodnutiu o vine, ale disponovali priamymi dôkazmi, ktoré boli doplnené výpoveďou poškodenej. Je pravdou, že pre naplnenie znakov skutkovej podstaty v časti „hrozby ťažkej ujmy“ bolo v tomto prípade podstatné vysporiadať sa s tým, ako vnímal konanie a prejavy sťažovateľa ich adresát, teda poškodená. Významným je aj celkový kontext konkrétnych okolností v momente skutku spolu so širším

rámcom daným predchádzajúcou vzájomnou interakciou týchto osôb. Konajúce súdy podľa názoru ústavného súdu zohľadnili konanie sťažovateľa opísané v skutku spôsobom, ktorý zohľadňuje komplexne kontext vzťahu sťažovateľa a poškodenej, ale aj dostatočne konkrétne špecifiká jednotlivých vyjadrení.

21. Svoju obhajobu sťažovateľ zakladá na inom hodnotení obsahu listov, aké napokon prijali všeobecné súdy. Ústavný súd však nie je ďalšou inštanciou všeobecného súdnictva s právomocou vykonávať akési konečné hodnotenie dôkazov a následne korigovať právne a skutkové závery, ku ktorým dospeli súdy vo svojich rozhodnutiach (I. ÚS 31/05). K takémuto zásahu by mohlo dôjsť len v prípade zistenia svojvôle v rozhodnutiach súdov. Bolo výlučne na zvážení všeobecných súdov, vykonanie ktorého z dôkazov malo pre rozhodnutie vo veci podstatný význam a vykonanie ktorého, naopak, nebolo právne významné. Tento prípad podľa zistenia ústavného súdu nevykazuje zo strany najvyššieho súdu (resp. krajského súdu) znaky arbitrárnosti v procese hodnotenia dôkazov. Nosný právny záver o kvalifikácii skutku, ku ktorému tieto súdy dospeli, ústavný súd nepovažuje za arbitrárny, pretože súdom identifikované dôkazy takýto záver rozumne umožňovali prijať. Sťažovateľ v tomto smere zväčša opakuje svoje skoršie námietky a ústavný súd tým nepresvedčil o nutnosti zásahu do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

22. Ústavný súd na tomto mieste konformne s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, ktorú si v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy osvojuje (napr. III. ÚS 256/2018, III. ÚS 358/2018), upriamuje pozornosť sťažovateľa na to, že pre vydanie rozhodnutia v trestnom konaní nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (*argumenta ponderantur, non numerantur*). V súlade s dohovorom je odmietnutie výsluchu svedkov, ak nemožno očakávať, že ich výsluch bude podstatný. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o nevykonaní ním navrhovaného znaleckého dokazovania ústavný súd uvádza, že sťažovateľovi nebola odňatá možnosť predložiť znalecký posudok. Ani osobitnú trestnoprocesnú garanciu dohovoru nemožno vykladať tak, že odmietnutie vykonania sťažovateľom navrhnutých dôkazov by malo mať za následok porušenie jeho práva. To platí osobitne s ohľadom na to, že z tvrdení sťažovateľa nevyplýva, že by nevykonanie ním navrhnutých dôkazov bolo príčinou nesprávnosti napadnutých rozhodnutí.

23. Ústavný súd nepovažoval v tomto kontexte za dôvodnú ani námietku sťažovateľa o tom, že vyjadrenia boli vytrhnuté z kontextu. Vymedzenie skutku obsahuje konkrétne citácie tvrdení sťažovateľa, ďalšie citovanie obsahu listov sťažovateľa by viedlo k neprehľadnosti súdnych rozhodnutí. Súdy v odôvodneniach rozhodnutí uviedli aj konkrétne príklady, ktoré považovali za hrozby zo strany sťažovateľa, ako aj okolnosti, ktoré ich viedli k záveru o takej závažnosti hrozieb, že došlo k naplneniu zákonných znakov stíhaného trestného činu. Ústavný súd na tomto mieste v detailoch odkazuje na odôvodnenia jednotlivých rozhodnutí, ktorých obsah je sťažovateľovi známy. Odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a krajského súdu obsahujú pri všetkých sťažovateľom namietaných okolnostiach dostatok úvah na prijatie záveru, že bolo učinené zadosť požiadavke na riadne odôvodnenie.

24. Sumarizujúc uvedené, podľa názoru ústavného súdu nemožno závery, ku ktorým najvyšší súd vo veci sťažovateľa došiel, označiť za svojvoľné (arbitrárne), ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 6 dohovoru, práve naopak, ústavný súd ich považuje za ústavne udržateľné. Najvyšší súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil

dôvody, pre ktoré dovolanie podané sťažovateľom odmietol. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Sťažovateľ ani v ústavnej sťažnosti nepredložil konkrétnu ústavnoprávnu argumentáciu spochybňujúcu udržateľnosť záverov najvyššieho súdu. Skôr vyjadril svoje nestotožnenie sa s nimi, opakoval svoje skoršie námietky (vrátane svojho nazerania na skutkové a právne otázky) a k nim predložil všeobecné výhrady o arbitrárnosti. V prevažnej miere ide o opakovanie dôvodov uvedených v dovolaní, čím stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie, ktorá by mala opätovne posudzovať rovnaké námietky.

25. Nezistiac medzi namietaným porušením práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) dohovoru a účinkami výkonu dovolacích právomocí prejavovaných v napadnutom uznesení žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou (napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07) pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (prvý výrok).

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

26. Ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a ústavný súd žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nevyhovel (druhý výrok).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu